

Recensie: The Dark Red Research Project ★★★***

MuHKA
donderdag 5 september 2019

foto © Hugo Glendinning

Recensie:

Rosas doet nog tot en met zondag 8 september 2019 onderzoek in het MUHKA op muziek van l'Opera per Flauto van Salvatore Sciarrino. Op fluit horen we Michael Schmid aan het werk van Ictus. Centraal staat ademhaling, luchtverplaatsing in de partituur waar zo nu en dan een plotse, explosieve uithaal in te horen is. Na een pauze van tien minuten legt choreografe Anne Teresa De Keersmaecker uit wat de bedoeling is van de avond. In de ruimte die op akoestisch vlak erg slecht is, stelt ze dat ze met haar dansers een onderzoek is begonnen rond ademhaling, vanuit de verticale lijn van de wervelkolom richting horizontale lijn wil ze gaan. Ademhaling als vertrekpunt van beweging. Daartoe wil ze komen aan de hand van ademhalingsoefeningen wat ook te horen is en weerspiegeld wordt in de muziek vooral in het mechanische van de luchtverplaatsing, het openen en sluiten van de kleppen en dus ook de luchtstroom die al dan niet door de dwarsfluit te horen is.

Drie oefeningen zien we Rosas doen tijdens ons tijdslot van The Dark Red Research Project. In het eerste staan de dansers in twee rijen tegenover elkaar. Wanneer ze uitademen hellen ze lichtjes naar voor terwijl ze de armen met handpalmen naar voor gericht tegelijk mee naar voor duwen. Bij het inademen hellen ze lichtjes naar achter terwijl de handpalmen naar achter wijzen en zachtjes op hun beurt ook lucht wegduwen. Zien we het gezelschap nog samen starten, dan zien we na een tijdje ze overgaan via een shift waarin de ene groep uitademt terwijl de andere groep over hen aan het inademen is met de daarbij horende beweging. Het aanvankelijk lineaire verloop van de beweging gaat ook over naar een golvende beweging waarbij het gezelschap toont dat muziek, en luchtverplaatsing een aaneenschakeling van waves is.

Die golven zien we ook in een wave die ontstaat wanneer de eersten in de rij op een fractie van een seconde een kettingreactie inzetten waarop de rest in koppels een na een volgen. Ook chaos is te zien, waarbij ieder duo of individu zijn of haar ding doet en er niet meteen een algemene structuur terug te vinden is hoewel het format nochtans aanvankelijk erg strak en voor iedereen gelijk gedefinieerd werd. Of hoe kunstenaars op hun manier al dan niet spontaan uit een aanvankelijk repetitieve basisbeweging en kader breken. De eerste stappen naar dans worden gezet, bijvoorbeeld wanneer iemand, ook Anne Teresa, even het evenwicht verliest en een paar passen naar achter zet. Opvallend, wanneer dat gebeurt, ook bij sommige andere dansers zien we een glimlach op hun gezicht verschijnen alsof ze bereikt hebben wat ze zochten, het begin van beweging, van dans, bij zichzelf.

Vanuit diezelfde oefening staat het gezelschap nadat ze een korte nabespreking gehad hebben over hun ervaring dicht bij elkaar om hetzelfde basisprincipe uit te voeren. Iedereen mag kiezen hoe die start. Zo zien we sommigen uitademen terwijl anderen inademen. 'Start close, try to expand' klinkt het uit de mond van Anne Teresa. Aan de muzikant vraagt ze niet van in het begin al te beginnen spelen. 'Wanneer dan wel?' vraagt Michael waarop ie als antwoord krijgt om het aan te voelen. Of hoe een partituur dan wel volledig gedefinieerd kan zijn, maar een kunstvorm als dans toch de nodige vrijheid wil kunnen genieten binnen datgene wat muzikaal vastligt. Dat is opvallend en toont aan dat Anne Teresa niet altijd vanuit een gedefinieerd muziekwerk zich een bepaald ritme, verloop of intensiteit laat opleggen. De sterkte lijkt dan ook op het eerste zicht hier in het complementair zijn van beide

kunstvormen waarbij de ene de andere verrijkt en vice versa. Naarmate de tijd vordert zien we Rosas tijdens deze oefening in The Dark Red Research Project inderdaad steeds meer de ruimte innemen en ook naar de voorkant van de expozaal trekken. Ook hier vallen de verschillende stijlen op. Zo zien we een kalende danser een Sidi Larbi Cherkaoui'ke doen, de grond opzoeken en zo nu en dan een koproel doen. In mindere mate zien we anderen de hoogte opzoeken. Wel komt de cirkelvorm, de spiraalbeweging in meerdere dansers hun beweging na verloop van tijd tot uiting. Aanvankelijk bij sommigen nog enkel via het bovenlichaam dat deze figuur door de lucht trekt, na verloop van tijd bij de meesten te zien via hun ganse lichaam.

Tijdens deze oefening valt ook op hoe tactiel dans is. De dansers stuwen elkaar in het begin letterlijk voort door elkaar met de hand een duwtje te geven, vervolgens zien we ze in duo dansen waarbij de ene de aangever is en de ander parallel volgt en dus accepteert wat de ander doet en wanneer die dat doet. Dat gebeurt niet altijd vlekkeloos wat vooral aantoont dat menselijk gedrag voorspellen niet altijd even evident is. In het vrij bewegen en dansen dat ontstaat zien we grote contrasten die niet altijd even verzoenbaar met elkaar blijken. Toch slaat Rosas erin ieder zijn of haar beweging te laten aanvoelen en neerzetten zonder botsingen, sterker nog, wanneer men iemand op zijn of haar pad tegenkomt gaat men in interactie met de aangeboden info en communicatie die de ander aanbiedt. Dans is dan ook actie en reactie, de aanwezigheid en beweging van een ander accepteren, er mee aan de slag gaan om samen tot een resultaat te komen.

In de derde en laatste oefening bewegen de dansers op aangeven van een van hun collega's tot die even 'freezet'. Opvallend is het moment nadat Anne Teresa gezegd heeft dat het tijd is voor de laatste drie bewegingen, en er aarzeling te merken is wie de volgende gaat zijn die de kettingreactie in gang zal zetten. Dat leidt zelfs tot enige suspense wanneer het zo ver is en het tijd is voor de allerlaatste beweging van de avond in deze oefening.

Met The Dark Red Research Project geven Rosas en deSingel het publiek een tamelijk exclusieve blik in een deel van het creatieproces, hier het onderzoek via basisoefeningen hoe vanuit ademhaling beweging en dans kan ontstaan zodat daaruit het tekenen van bewegingen voor een groep (letterlijk betekent choreo: 'koor' in het Grieks) daaruit kan vloeien. Dat levert dan wel (nog) geen artistieke hoogstaande avond af, interessant en informatief is het onderzoek op zijn minst wél voor al wie dat nog niet eerder zag of meemaakte. Al is het maar om te zien hoe liefdevol en respectvol die dansers met elkaar omgaan, in groep denken en toch ook vanuit een individueel gevoel zich uiten en hun expressie tonen op de dansvloer.

< Bert Hertogs >